

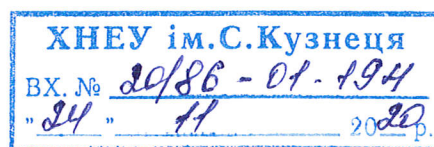
До спеціалізованої вченої ради
ДФ 64.055.014
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора економічних наук, доцента
Карінцевої Олександри Іванівни
на дисертаційну роботу **Гомон Марини Володимирівни**
**«Оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної
діяльності підприємств»** виконану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 051 «Економіка»

Актуальність обраної теми дослідження. Сьогодні наше суспільство перебуває у стані глобальних трансформацій, що обумовлені промисловими революціями «Industry3.0» та «Industry4.0» та свідчать про фазовий перехід до нової соціально-економічної формації. Рушійною силою таких змін виступають інновації, розвиток яких є вкрай важливим аспектом як для економіки країни, так і для окремого підприємства. Для економіки країни рівень наукових розробок та інновацій, перш за все, означає стійку конкурентоспроможність на світовому ринку, суспільний розвиток. Активізація інноваційної діяльності на підприємствах у вигляді впровадження інновацій, розвитку нових технологій, реалізації інноваційних проектів призводить до ефективної діяльності підприємств завдяки підвищенню рівня прибутковості, а також розширення ринку збуту продукції, тим самим забезпечуючи розвиток і країни в цілому. Виходячи з вищесказаного, держава повинна бути зацікавленою в регулюванні інноваційної діяльності підприємств.

Однак, недостатність державного фінансування наукових досліджень та впровадження інноваційних розробок, недосконалість та безсистемність законодавчої бази, відсутність затвердженої стратегії науково-технологічного та інноваційного розвитку, послідовної та виваженої зовнішньої та внутрішньої економічної політики, відсутність податкових стимулів для інноваційних підприємств свідчать про недосконалість та неефективність державної підтримки інновацій в Україні.

З метою удосконалення механізму державного регулювання інновацій необхідно проаналізувати існуючі умови реалізації державної інноваційної політики, визначити та оцінити спроможність держави завдяки підтримці та стимулюванню вплинути на активізацію та розвиток інноваційної діяльності.

З цих позицій обрана тематика дослідження Гомон М. В., що спрямована на оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, є, безумовно, актуальною.

Зв'язок теми дисертаційної роботи з науковими планами, програмами, фундаментальними та прикладними дослідженнями. Дисертацію виконано відповідно до тематики наукових досліджень Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, зокрема: госпдоговірна науково-дослідна робота за темою «Формування можливостей інноваційного розвитку в умовах євроінтеграції» (номер державної реєстрації 0118U007619), госпдоговірна науково-дослідна робота за темою «Інноваційна складова розвитку зовнішньої торгівлі» (номер державної реєстрації 0120U102464).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна. Наукові положення, методичні підходи і висновки, що містяться в дисертації Гомон М. В. мають достатню обґрунтованість. Поставлена мета дослідження – розвиток теоретичних положень і розроблення методичних підходів та практичних рекомендацій щодо оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств – досягнута здобувачем. Об'єкт і предмет дослідження узгоджуються з метою дисертації, а кількість наукових завдань є достатньою для розкриття обраної теми дослідження.

Отримані наукові результати дисертації відзначаються логічною послідовністю та належним чином аргументовані. Це підтверджується опрацюванням та аналізом значної кількості літературних джерел з обраної теми дисертаційної роботи (309 джерела, стор. 214-243), а також застосуванням загальнонаукових та спеціалізованих методів наукового дослідження, зокрема, таких як: морфологічний аналіз (стор. 32-33, 35-38, Додаток А), логічне узагальнення і порівняння (стор. 29-30, 43-49, 62-63, 70, 111, 112, 155-162, Додаток П), структурний аналіз (стор. 90-94, Додаток Д), методи економіко-статистичного аналізу (стор. 89-110, Додаток Б, В), метод апріорного ранжування (стор. 130-133, Додаток Е, Ж, З), метод таксономічного аналізу (стор. 119-120, 128, 131, 134 Додаток К, Л, М), метод трапецієподібних чисел (стор. 144-146), економіко-математичне моделювання (стор. 163-173, 172-176, Додаток Р, С, Т, У, Ф).

Наукові результати, отримані в дисертації, полягають в удосконаленні теоретичних положень та розробленні методичних підходів щодо оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, заслуговують на увагу і містять наукову новизну:

розвинуто понятійний апарат щодо уточнення поняття потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств з позиції реалізації можливостей держави шляхом застосування інструментів державного регулювання забезпечувати стимулюючий вплив на здійснення інноваційних процесів на підприємствах шляхом створення сприятливих умов для суб'єктів інноваційної діяльності;

удосконалено змістовність принципів, які мають відношення до формування та реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, з-поміж сукупності наведених принципів виділено принцип стимулювання, що дозволяє визначити складові формування та напрям реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств;

удосконалено методичний підхід до оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств на основі комплексної оцінки системи показників за компонентами інноваційної діяльності підприємств, ефективності діяльності підприємств та державного стимулювання підприємств, що дозволяє визначити аспекти державного регулювання, які позитивно або негативно впливають на інноваційну діяльність підприємств;

розвинуто методичний підхід до формування та реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, який базується на складових, що становлять його організаційну та функціональну структуру та в основі якого лежить трьохкомпонентна модель реалізації потенціалу державного регулювання, що дозволяє отримати загальну картину реалій державного регулювання інноваційної діяльності та обґрунтувати прийняття рішень щодо впровадження і використання інструментів державного регулювання інноваційної діяльності підприємств;

розвинуто методичне забезпечення оцінки реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств з позиції послідовної оцінки компонент доцільності, результативності та ефективності впровадження і застосування інструментів регулювання, що дозволяє обґрунтовувати практичні рекомендації щодо підвищення рівня потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств.

Фактів порушення академічної доброчесності у дисертації не виявлено. Автором наведені посилання на відповідні джерела інформації.

Теоретична цінність і практична значущість одержаних наукових результатів. Наукове значення результатів дисертації Гомон М. В. полягає в розвитку теоретичних положень і практичних висновків, які доповнюють та збагачують економічну науку з питань оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств. У дисертації здійснено уточнення поняття «потенціал державного регулювання інноваційної діяльності підприємств» та визначено його сутність, удосконалено методичний підхід до оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, уточнено змістовність принципів формування та реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності, розроблено методичний підхід до формування та реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, запропоновано здійснення оцінки реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств.

Практичне значення одержаних результатів дисертації полягає у доведенні розробок автора до практичних рекомендацій, що можуть бути використані в діяльності державних адміністрацій та підприємств, що займаються інноваційною діяльністю. Окремі результати дослідження були апробовані, що підтверджується довідками про впровадження ТОВ «УРСК» (довідка № 151/31 від 20.02.2019 р.), ТОВ «ХАРПРОД» (довідка № 200/1 від 10.06.2020 р.), Ізюмська районна рада Харківської області (довідка № 128/01-31 від 25.06.2020 р.).

Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях. У відкритому друці за результатами дисертації Гомон М. В. опубліковано 15 наукових праць, зокрема: 1 стаття у періодичному науковому виданні інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу (Чеська Республіка); 9 статей у наукових фахових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз; 5 публікацій за матеріалами конференцій.

З урахуванням виконання вимог пунктів 9, 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167, а також Наказу МОН «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 23.09.2019 № 1220 апробацію результатів дисертаційної роботи Гомон М. В. слід вважати достатньою.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація містить анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Роботу виконано у науковому стилі з дотриманням вимог до структури та логіки дослідження згідно завдань, спрямованих на досягнення

визначеної мети. Оформлення дисертації відповідає вимогам Наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій від 12.01.2017 р. № 40 зі змінами від 31.05.2019 р.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.
Оцінюючи в цілому позитивно дисертацію Гомон М. В., варто звернути увагу на деякі дискусійні положення та висловити окремі зауваження:

1. У першому розділі дисертації «Сутність потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств» автором приведено узагальнену класифікацію інструментів державного регулювання (табл. 1.2., стор. 34-35), варто додати класифікаційну ознаку за методами впливу, а також навести конкретні приклади кожного з видів інструментів державного регулювання.

2. У підрозділі 1.3. (стор. 61-82) автором було детально проаналізовано зарубіжний досвід застосування економічних інструментів державного регулювання в інноваційній діяльності підприємств у розрізі непрямих податкових інструментів. Доцільно розглянути інструменти прямого регулювання та здійснити порівняльну характеристику зазначених методів та інструментів з точки зору їх впливу на розвиток інноваційної діяльності.

3. У запропонованому методичному підході щодо оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств (підрозділ 2.2., стор.116-119) доцільно обґрунтувати вибір саме таких компонентів потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, за якими було здійснено процедуру оцінювання.

4. Сформульовані автором принципи формування і реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств (стор. 182-190) доцільно привести у першому теоретичному розділі дисертації.

5. Автором проведено оцінку реалізації потенціалу державного регулювання за компонентами доцільності, результативності та ефективності (підрозділ 3.2., стор. 177-181). Для оцінки компонента ефективності автором було обрано підхід поділу ефективності на зовнішню (макрорівень) та внутрішню (мікрорівень) та виконано оцінку ефективності на мікро рівні. Варто виконати оцінку ефективності і на макрорівні згідно до обраного підходу до оцінки.

Проте, висловленні вище зауваження істотно не знижують теоретико-методичної та науково-практичної значущості, обґрунтованості та достовірності авторських напрацювань та не впливають на загалом позитивну оцінку щодо поданої на захист дисертації.

Загальний висновок. Дисертація Гомон Марини Володимирівни «Оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств» виконана на достатньо високому науковому рівні, є завершеною кваліфікаційною працею, містить теоретичні положення, методичні та практичні рекомендації, які в сукупності дають змогу вирішити наукові завдання щодо оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств.

Дисертація Гомон М. В. «Оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств» за змістом відповідає спеціальності 051 «Економіка», за якістю теоретичних положень та методичних розробок відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Обрану тему дисертації необхідним чином розкрито, поставлену мету досягнуто, завдання дисертаційної роботи виконано, результати дослідження мають наукову новизну, теоретичне значення та практичну цінність.

Дисертація Гомон М. В. «Оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств» відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме – вимогам пунктів 9, 10, 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167, а її автор – Гомон Марина Володимирівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 «Економіка».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, доцент
завідувачка кафедри економіки, підприємництва
та бізнес-адміністрування
Сумського державного університету

О. І. Карінцева

